2. For at en fællesskabsretsakts uforeneligheid med en folkeretlig bestemmelse kan påvirke retsaktens gyldighed, skal Fællesskabet først og fremmest være bundet af denne bestemmelse.

   Såfremt ugyldigheden påberåbes for en national ret, skal den nævnte bestemmelse desuden være således beskaffen, at Fællesskabets borgere med retsvirkning kan gøre den gældende ved domstolene.

3. Over alt, hvor Fællesskabet i medfør af EØF-traktaten har overtaget beføjelser, der tidligere udøvedes af medlemsstaterne inden for anvendelsesområdet for Den almindelige Overenskomst om told og udenrigshandel (GATT), binder bestemmelserne i denne overenskomst Fællesskabet.

4. Artikel XI i Den almindelige Overenskomst om told og udenrigshandel (GATT) kan ikke medføre ret for Fællesskabets borgere til at gøre den gældende ved domstolene.

   Følgelig kan denne artikel ikke påvirke gyldigheden af Kommissionens forordninger nr. 459/70, 565/70 og 686/70 (JO L 57, s. 20; L 69, s. 33; L 84, s. 21).

I de forenede sager 21-24/72

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af College van Beroep voor het Bedrijfsleven er indgivet til Domstolen for i den sag, der verserer for nævnte ret mellem

INTERNATIONAL FRUIT COMPANY NV, Rotterdam (sag 21/72),
KOOY ROTTERDAM NV, Rotterdam (sag 22/72),
VELLEMAN EN TAS NV, Rotterdam (sag 23/72),
JAN VAN DEN BRINK'S IM- EN EXPORTHANDEL NV, Rotterdam (sag 24/72),

og

PRODUKTSCHAP VOOR GROENTEN EN FRUIT, Haag,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af nævnte artikel 177 og i påkommende tilfælde af spørgsmålet, om visse forordninger fra Kommissionen er forenelige med artikel XI i Den almindelige Overenskomst om told og udenrigshandel (GATT),

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten R. Lecourt, afdelingsformændene R. Monaco og P. Pescatore, dommerne A. M. Donner, A. Trabucchi, J. Mertens de Wilmars og H. Kutscher (refererende),

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Præmisser

1. Ved dom af 5. maj 1972, indgået til Domstolens justitskontor den 8. maj 1972, har College van Beroep voor het Bedrijfsleven i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen to spørgsmål vedrørende dels fortolkningen af denne artikel, dels gyldigheden af visse forordninger vedtaget af Kommissionen;

2. ved det første spørgsmål anmodes Domstolen om at udtale, om gyldigheden af retsakter fra Fællesskabets institutioner også, efter betydningen i EØF-traktatens artikel 177, omfatter deres gyldighed i forhold til folkeretten;

3. det andet spørgsmål — der er stillet for det tilfælde, at det første spørgsmål besvares bekræftende — er, om Kommissionens forordninger nr. 459/70, 565/70 og 686/70 — der som beskyttelsesforanstaltninger indfører begrænsninger i importen af æbler fra tredjelande — »er ugyldige, fordi de strider mod artikel XI i Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel (GATT)«, herefter benævnt »Den almindelige Overenskomst«.

4. Ifølge EØF-traktatens artikel 177, stk. 1 har »Domstolen . . . kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål . . . om gyldigheden . . . af retsakter fra Fælleskabets institutioner«;

5. som Domstolens kompetence er formuleret, indeholder den ingen begrænsning med hensyn til de grunde, der kan påberåbes til anfægtelse af gyldigheden af de nævnte retsakter;

6. da kompetencen omfatter alle de ugyldighedsgrunde, som retsakterne kan være behæftet med, har Domstolen pligt til at undersøge, om deres gyldighed kan anfægtes under henvisning til, at de strider mod en regel i folkeretten;

7. for at en fællesskabsretsakts uforenelighed med en folkeretlig bestemmelse kan påvirke retsaktens gyldighed, skal Fællesskabet først og fremmest være bundet af denne bestemmelse;

8. såfremt ugyldigheden påberåbes for en national ret, skal den nævnte bestemmelse desuden være således beskaffen, at Fællesskabets borgere med retsvirkning kan gøre den gældende ved domstolene;

9. det må altså undersøges, om disse to betingelser er opfyldt for så vidt angår Den almindelige Overenskomst.

10. Det står fast, at medlemsstaterne, da de afsluttede traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, var bundet af forpligtelserne i henhold til Den almindelige Overenskomst;

11. de kunne ikke ved indbyrdes at vedtage en retsakt frigøre sig fra forpligtelser, der bestod i forhold til tredjelande;

12. tværtimod fremgår deres vilje til at overholde forpligtelserne ifølge Den almindelige Overenskomst både af selve reglerne i EØF-traktaten og af de erklæringer, medlemsstaterne afgav, da de fremlagde traktaten for de kontraherende parter i Den almindelige Overenskomst i medfør af pligten ifølge dennes artikel XXIV;

13. denne hensigt er navnlig kommet til udtryk i EØF-traktatens artikel 110, hvorefter Fællesskabet tilslutter sig Den almindelige Overenskomsts formål, samt i artikel 234, stk. 1, der bestemmer, at de rettigheder og forpligtelser, der følger af konventioner, som er indgået før traktatens ikrafttræden, og navnlig multilaterale konventioner indgået med medlemsstaternes deltagelse, ikke berøres af traktatens bestemmelser.

14. Fællesskabet har — gradvist i løbet af overgangsperioden og fuldstændigt ved dennes udløb i medfør af traktatens artikler 111 og 113 — overtaget de opgaver, som vedrører told- og handelspolitikken;

15. ved at overdrage disse beføjelser til Fællesskabet gav medlemsstaterne udtryk for deres vilje til at binde det til de i medfør af Den almindelige Overenskomst indgåede forpligtelser;

16. efter EØF-traktatens inkrafttræden og ganske særligt fra oprettelsen af den fælles ydre toldmur er den kompetenceoverførelse, der har fundet sted i retsforholdet mellem medlemsstaterne og Fællesskabet, blevet konkretiseret på forskellig måde inden for rammerne af Den almindelige Overenskomst og anerkendt af de øvrige kontraherende parter;

17. siden da har Fællesskabet, repræsenteret af sine egne institutioner, navnlig optrådt som deltager i toldforhandlinger og som part i enhver form for aftaler ind-

gået inden for rammerne af Den almindelige Overenskomst, hvilket er i overensstemmelse med reglerne i EØF-traktatens artikel 114, hvori det hedder, at told- og handelsaftaler »afsluttes i Fællesskabets navn«;

18. det ses således, at bestemmelserne i Den almindelige Overenskomst binder Fællesskabet over alt, hvor det i medfør af EØF-traktaten har overtaget beføjelser, der tidligere udøvedes af medlemsstaterne inden for overenskomstens anvendelsesområde.

19. Det bør herudover undersøges, om der ved Den almindelige Overenskomsts bestemmelser skabes ret for Fællesskabets borgere til at gøre dem gældende ved domstolene med henblik på at anfægte gyldigheden af en fællesskabsretsakt;

20. ved denne undersøgelse må der på en gang tages hensyn til Den almindelige Overenskomsts ånd, system og ordlyd.

21. Overenskomsten, der ifølge sin præambel blev virkeliggjort ved »gensidigt fordelagtige aftaler«, er karakteriseret ved stor smidighed i sine bestemmelser, navnlig de, der vedrører mulighederne for fravigelse, de foranstaltninger, der kan træffes i tilfælde af særlige vanskeligheder, og bilæggelsen af tvistigheder mellem de kontraherende parter;

22. det hedder i artikel XXII, stk. 1: »Enhver kontraherende part skal gøre de forestillinger, som enhver anden kontraherende part måtte fremsætte over for den, til genstand for velvillig overvejelse samt åbne tilstrækkelig adgang til rådslaging i forbindelse med sådanne forestillinger vedrørende ethvert spørgsmål, der angår virkemåden af bestemmelserne i denne overenskomst«;

23. i medfør af samme artikels stykke 2 kan »de kontraherende parter« — hvilket betyder »de kontraherende parter i fælles optræden«, som det præciseres i artikel XXV, stk. 1 — »rådføre sig med enhver kontraherende part eller parter angående ethvert spørgsmål, som det ikke har været muligt at få løst på en tilfredsstillende måde ved rådslagninger i henhold til paragraf 1«;

24. hvor en kontraherende part finder, »at en fordel, som direkte eller indirekte tilkommer den ifølge denne overenskomst, bliver ophævet eller forringet, eller at der lægges hindringer i vejen for opnåelsen af et ved nærværende overenskomst tilsigtet formål som følge af (a) en anden kontraherende parts undladelse af at opfylde sine forpligtelser i henhold til nærværende overenskomst«, indeholder artikel XXIII detaljerede regler vedrørende de foranstaltninger, som de berørte parter eller de kontraherende parter i fællesskab kan eller skal træffe til imødegåelse af en sådan situation;

25. med henblik på bilæggelse af tvistigheder omfatter de nævnte foranstaltninger, under hensyn til det enkelte tilfælde, skriftlige henstillinger eller forslag, der skal tages under velvillig overvejelse, undersøgelser, der eventuelt følges op af anbefalinger, forhandlinger eller beslutninger truffet af de *kontraherende parter,* herunder beslutning om at bemyndige visse kontraherende parter til i forhold til andre at suspendere gennemførelsen af alle indrømmelser eller forpligtelser i henhold til Den almindelige Overenskomst og endelig, i tilfælde af en sådan suspension, den pågældende parts mulighed for at opsige aftalen;

26. hvor en forpligtelse i henhold til Den almindelige Overenskomst eller en indrømmelse vedrørende en præference medfører, at visse producenter lider eller risikerer at lide alvorlig skade, hjemler artikel XIX endelig mulighed for, at en kontraherende part først suspenderer forpligtelsen samt tilbagekalder eller ændrer indrømmelsen, enten efter forhandling med samtlige kontraherende parter og i mangel af aftale mellem de berørte kontraherende parter eller endog foreløbigt, såfremt situationen er hastende, uden forudgående forhandling.

27. Disse forhold er tilstrækkelige til at vise, at Den almindelige Overenskomsts artikel XI ikke, i en sådan sammenhæng, kan medføre ret for Fællesskabets borgere til at gøre den gældende ved domstolene;

28. følgelig kan gyldigheden af Kommissionens forordninger nr. 459/70, 565/70 og 686/70 ikke påvirkes af Den almindelige Overenskomsts artikel XI.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af College van Beroep voor het Bedrijfsleven i henhold til denne rets afgørelse af 5. maj 1972, for ret:

1. **Gyldigheden i betydningen af EØF-traktatens artikel 177 af institutionernes retsakter kan bedømmes i forhold til en folkeretlig bestemmelse, når denne bestemmelse binder Fællesskabet og er således beskaffen, at der skabes ret for dets borgere til at gøre den gældende ved domstolene.**

2. **Da Den almindelige Overenskomsts artikel XI ikke har en sådan virkning, kan den ikke påvirke gyldigheden af Kommissionens forordninger nr. 459/70, 565/70 og 686/70 (JO L 57, s. 20; L 69, s. 33; L 84, s. 21).**

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. december 1972.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT HENRI MAYRAS FREMSAT DEN 25. OKTOBER 1972

Høje Ret.

I — Indledning

1. *Problemet*

Et af de væsentligste mål for traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab er at skabe et forenet økonomisk område, der er frigjort for indre hindringer, og hvori toldunionen og herefter den økonomiske union gradvist skal realiseres.

Følgelig må fællesmarkedet i sine forbindelser med tredjelande optræde som en enhed, hvori medlemsstaterne ikke længere enkeltvis kan have selvstændige handelsforbindelser med omverdenen. Skønt Det eupæiske økonomiske Fællesskab i så henseende optræder som en »blok«, bør det imidlertid ikke drive selvforsyningspolitik. Tværtimod er kursen i dets handelspolitik i traktatens præambel og i artikel 110 fastlagt således, at der skal udfoldes bestræbelser for en gradvis afskaffelse af restriktionerne i den internationale handel og en sænkning af toldskrankerne. Der er altså tale om en liberal politik over for tredjelandene, hvilket i øvrigt fuldt ud er i overensstemmelse med de verdensomspændende almindelige bestræbelser på at organisere den internationale samhandel på grundlag af princippet om ligebehandling og afvisning af systemet med »præferencer«.

Ved oprettelsen af Det europæiske økonomiske Fællesskab havde medlemsstaterne da også retlige forpligtelser, dels bilaterale over for bestemte lande, dels multilaterale, navnlig inden for rammerne af Den almindelige Overenskomst om Told og Udenrigshandel (GATT).

Hvorledes er de pågældende forpligtelser blevet påvirket af Rom-traktaten og den afledte fællesskabsret? Hvorledes kan man løse eventuelle konflikter? Kan fællesmarkedets borgere med rette hævde, at fællesskabsmyndighederne ved deres retsakter har krænket visse af GATT's bestemmelser?

Kan Domstolen — der dels, i medfør af Rom-traktatens artikel 164, skal værne om lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af traktaten, dels tillige, i medfør af artikel 177 og i samarbejde med medlemsstaternes nationale retter, skal sikre en ensartet fortolkning af fællesskabsreglerne — udtale sig om, hvorvidt fællesskabsreglerne er forenelige med Fællesskabets eller medlemsstaternes internationale forpligtelser over for omverdenen og, mere i almindelighed, med »en anden international retsorden end Fælles-